

ประโยค ป.ธ. ๙

แปล มครเป็นไทย

สอบ วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

๑. เวนสณณานาสณณายตนณหิ สตตาทาทิกกาลนिरुทุธิ ผลสมมาปตติยา
 สมนนตฺรปจโย ตสฺมา อภินิเวสํ อคตฺวา พุยฺยชนมตฺตโต เจตฺถ นานากรรม
 ปจเจตพุทฺธิ น อคฺถโต ฯ ปุพฺพชฺมมฺนิโรธสฺส หิ ปจฺจชาติชฺมมฺปุปาทสฺส จ
 อนนฺตฺรภาเวน อุปฺปาทสมตฺถตฺตาย นิโรโธ อนนฺตฺรปจฺยตา อิทฺมิโต อุทฺธิ
 อิทํ เหฏฺฐา อิทํ สมนฺตโตติ วิภาคาภาเวน อตฺตนา เอกคฺตํ อุปเนตฺวา วิย
 สฺสฺสฺสฺ อนนฺตฺรภาเวน อุปฺปาเทตฺถํ สมตฺถํ หุตฺวา นิโรโธ สมนนฺตฺรปจฺยตาติ
 เอวํ พุยฺยชนมตฺตโตว เกโท ฯ นิโรธปจฺยสฺสาปิ หิ เวนสณณานาสณณายตนสฺส
 อสณฺณปฺปตติยา ปุริมสฺส จ จุตฺติจิตฺตสฺส กาลนฺตเรปิ อุปฺปชฺชนฺตานิ
 ผลปฺปฏิสนฺธิํ อนนฺตฺรา สมานชาติเยน อรฺูปชฺมเมเน พุยฺยชานาภาวโต
 ภินฺนชาติกานณฺจ รฺูปชฺมมานํ พุยฺยชานกรณฺเ อสมตฺถตฺตาย นินฺนตฺรปฺปาทเน
 เอกคฺตํ อุปเนตฺวา วิย อุปฺปาทเน จ สมตฺถตา อตฺถิติ เตสฺมปิ
 อนนฺตฺรสมนนฺตฺรปจฺยตา ลพฺภติ ฯ ตสฺมา ชฺมมโต อวิเสเสปิ ตถา ตถา
 พุชฺฌนกันํ วิเนยฺยานํ วเสน อุปฺสคฺคตฺตวิเสสมตฺตโต ปเกโท ปจเจตพุทฺธิ ฯ

๒. จิตฺตกมฺมสฺส ปญฺเญ วิย สหชาตินามรฺูปานํ นิสฺสยภูตา จตฺกฺขนฺธา
 ตฺรฺูปฺพพฺพตาทีนํ ปจฺวี วิย อชาธาการโตเยว สหชาติรฺูปสฺตตฺตวิญฺญาณชาตฺถนํ
 ยถากมฺมํ นิสฺสยา ภูตฺรฺูปี วตฺถุ จาติ อิมํ นิสฺสยปจฺจยา นาม นิสฺสยติ
 นิสฺสยิตฺเทหิติ กตฺวา ฯ พลวภาเวน นิสฺสโย ปจฺจโย อุปฺนิสฺสยปจฺจโย อุปฺสทฺทสฺส
 อตฺติสยโฆตฺกตฺตตา ฯ ตสฺส ปน เกทํ วกฺขติ ฯ

ณ วตฺถุณี ฉาลมฺพณานิ จาติ อิมํ ปจฺจปฺปนฺนโต ปจฺมํ อุปฺปชฺชิตฺวา
 ปวตฺตมานภาเวน อุปการกา ปุเรชาติปจฺจโย ฯ ปจฺจชาติปจฺจเย อสฺติ
 สนฺตฺตานภูจฺติเหตุภาวํ อคฺคณนฺตสฺส กายสฺส อุปคฺตมฺภนภาเวน อุปการกา

ปจฺจชาตาทา จิตฺตเจตสิกาทา ชมฺมา ปจฺจชาตปจฺจโย ฯ โส คิञฺฉนโปตก-
สรีรํ อหาราสา เจตนา วีย ทฎฺฐพฺโพ ฯ

ปฐมปริจิตคนฺโถ วีย อุตฺตรุตฺตรสฺส คนฺถสฺส กุสลาภิภาเวน
อตุตฺตทิสสฺส ปคฺคณพลวภาววิสิฏฺฐอตุตฺตชชาติยตาคณฺโณ อาเสวนํ ฯ เตน
ปจฺจยา สชาติยชฺมมานํ สชาติยชฺมมาว อาเสวนปจฺจโย ฯ ภินฺนชาติกา
หิ ภินฺนชาติเกหิ อาเสวนคฺุณฺเณน ปคฺคณพลวภาววิสิฏฺฐํ กุสลาภิภาวสงฺขาตํ
อตุตฺตโน คตฺตี คาหาเปตฺตุน สกฺโกนฺติน น จ สยํ ตโต คณฺหนฺตฺติ ฯ เต ปน
อนนฺตฺราตีตานิ โลกียกุสลากุสลานิ เจว อนาวชฺชนกฺริยาชฺชนานิ จาติ
ทฎฺฐพฺพํ ฯ จิตฺตปฺปโยคสงฺขาตกฺริยาภาเวน สหชาตานิ นานากุञฺฉนิกานณฺจ
อุปการิกา เจตนา กมฺมปจฺจโย ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๙

แปล มครเป็นไทย

๑. เพราะเนวสัจญานาสัจญายตนฉานจิต ซึ่งดับไปตลอดเวลา ๗ วัน เป็นต้น ยังเป็นสมนันตรปัจจัย แก่ผลสมาบัติได้ ฉะนั้น บัณฑิตอย่าทำความยึดมั่น(ในวาทะของเกจิอาจารย์) ฟังเชื่อความต่างกันปัจจัยทั้งสองนี้ โดยเหตุเพียงพญฺชนะเท่านั้น ไม่ฟังเชื่อโดยอรรถ ๆ ความจริง มีความต่างกันโดยเหตุเพียงพญฺชนะเท่านั้น(แห่งปัจจัยทั้งสองนี้) อย่างนี้ว่า ความดับแห่งธรรม โดยความเป็นสภาพสามารถให้ธรรมอื่นเกิดขึ้นได้ โดยไม่มีธรรมอะไรคั่นในระหว่างแห่งความดับไปแห่งธรรมที่เกิดก่อน และความเกิดขึ้นแห่งธรรมที่เกิดภายหลัง ชื่อว่า ความเป็นอนันตรปัจจัย ความดับแห่งธรรมที่สามารถเพื่อจะให้ธรรมอื่นเกิดขึ้นได้ โดยไม่มีธรรมอะไรคั่นในระหว่างด้วยดี คล้ายกับนำเข้าไปรวมกับตน โดยไม่มีการแบ่งแยกว่า ธรรมชาตินี้อยู่ข้างบน แต่ธรรมชาตินี้ ธรรมชาตินี้อยู่ข้างล่าง ธรรมชาตินี้อยู่โดยรอบ ดังนี้ ชื่อว่า ความเป็นสมนันตรปัจจัย ๆ ก็ภาวะที่เนวสัจญานาสัจญายตนฉานจิต แม้ที่เป็นปัจจัยแก่นิโรธสมาบัติ และจตุตถจิตซึ่งเกิดขึ้นก่อนแต่การเกิดในอสังขญฺภพ มีความสามารถในการยังผลจิต(คือ อนาคตมีผลจิต หรืออรรถตผลจิต) และปฏิสนธิจิต ซึ่งแม้จะเกิดขึ้นในกาลอื่นให้เกิดขึ้นได้โดยติดต่อกัน และในการให้เกิดขึ้นคล้ายกับนำเข้าไปรวมเป็นอันเดียวกันย่อมมีได้ เพราะไม่มีรูปธรรมที่มีชาติเสมอกันเข้าแทรกแซงในระหว่าง และเพราะรูปธรรมทั้งหลายที่มีชาติต่างกัน ไม่สามารถจะแทรกแซงในระหว่างได้ เพราะเหตุนั้น แม้เนวสัจญานาสัจญายตนฉานจิตและจตุตถจิตทั้งสองนั้น จึงเป็นอนันตรปัจจัยและสมนันตรปัจจัยได้ ๆ เพราะฉะนั้น ถึงแม้จะไม่มี ความแตกต่างกันโดยธรรม บัณฑิตก็ฟังเชื่อความแตกต่างกันโดยเพียงอรรถแห่งอุปสรรคที่ต่างกัน ด้วยสามารถเวไนยบุคคลทั้งหลายผู้จะรู้ได้โดยประการนั้น ๆ แล ๆ

๒. ธรรมเหล่านี้ คือ ชั้นที่ ๔ ประการ เป็นที่อาศัยแก่นามธรรม และรูปธรรมที่เกิดร่วมกัน คุณผืนผ้าเป็นที่อาศัยแห่งจิตรกรรม ฉะนั้น ภูตรูป (๔ ประการ) เป็นที่อาศัยแก่รูปธรรมที่เกิดร่วมกันและวัตถุ(๖ ประการ) เป็นที่อาศัยแก่วิญญูณธาตุ ๗ ประการ ตามลำดับ โดยอาการเป็นที่รองรับนั่นเอง คุณแผ่นดินเป็นที่รองรับต้นไม้และภูเขาเป็นต้น ฉะนั้น ชื่อว่า นิสสยปัจฉัย เพราะอธิบายว่า อันธรรมที่อาศัยทั้งหลายอาศัยอยู่ ๆ ปัจฉัยธรรม เป็นที่อาศัยโดยภาวะที่มั่นคง ชื่อว่า อุปนิสสยปัจฉัย เพราะศัพท์ว่า อุป ล่องถึงความศิโย่ง ๆ ก็ท่านอาจารย์จะกล่าวประเภทแห่งอุปนิสสยปัจฉัยนั้น (เอง) ๆ

ธรรมเหล่านี้ คือ วัตถุ ๖ ประการ และ อารมณ์ ๖ ประการ ช่วยอุปการะ โดยความที่ตนเป็นสภาวะที่เกิดขึ้นก่อนกว่าปัจจุบันธรรม(แต่ยัง)เป็นไปอยู่ ชื่อว่า ปุระชาตปัจฉัย ๆ ธรรม คือ จิตและเจตสิก ที่เกิดในภายหลัง ช่วยอุปการะ โดยภาวะที่ช่วยอุปถัมภ์แก่ร่างกาย ซึ่งเมื่อไม่มี ปัจฉาชาตปัจฉัย ก็ไม่ถึงความเป็นเหตุดำรงอยู่ของความสืบต่อ ชื่อว่าปัจฉาชาตปัจฉัย ๆ ปัจฉาชาตปัจฉัยนั้น บัณฑิตพึงเห็น คุณเจตนาที่มุ่งหวังอาหารเป็นปัจฉัย แก่ร่างกายของลูกนกแร้ง ฉะนั้น ๆ

การให้ธรรมที่เหมือนกับตนโดยภาวะเป็นกุศลธรรมเป็นต้นรับเอา ความเป็นธรรมที่มีชาติเหมือนกับตนอันพิเศษ โดยภาวะเป็นธรรมที่มีพลัง คล่องแคล่ว ชื่อว่า อาเสวนะ คุณศาสตร์ที่สะสมไว้ก่อน เป็นปัจฉัยแก่ศาสตร์ ที่สูง ๆ ขึ้นไป ฉะนั้น ๆ เฉพาะเหล่าธรรมที่มีชาติเสมอกัน เป็นปัจฉัยโดย อาเสวนะนั้นแก่เหล่าธรรมที่มีชาติเสมอกัน ชื่อว่าอาเสวนปัจฉัย ๆ ความจริง ธรรมทั้งหลายที่มีชาติต่างกัน ย่อมไม่สามารถจะยังธรรมทั้งหลายที่มีชาติ ต่างกันให้ยอมรับคติดของตน กล่าวคือภาวะที่เป็นกุศลธรรมเป็นต้น อันพิเศษ โดยภาวะเป็นธรรมที่มีพลังคล่องแคล่วได้ ด้วยคุณคืออาเสวนะและธรรม ที่มีชาติต่างกันเหล่านั้น ก็ไม่ยอมรับคติดจากธรรมที่มีชาติต่างกันนั้นด้วย ตนเอง ๆ บัณฑิตพึงเห็นความหมายว่า ก็ธรรมที่เป็นอาเสวนปัจฉัยเหล่านั้น

คือกุศลจิตฝ่ายโลกิยะ (๑๗ ดวง) อกุศลจิต (๑๒ ดวง) และกิริยาชวนจิตที่มีใช้
อาวัชชนจิต (๑๘ ดวง) อันล่วงไปโดยไม่มีระหว่างกัน ๆ เจตนาที่ช่วยอุปการะ
แก่ปัจจุปปันนธรรมที่เกิดร่วมกัน และแก่ปัจจุปปันนธรรมที่เกิดในขณะ
ต่างกัน โดยภาวะที่เป็นกิริยากล่าวคือความพยายามแห่งจิต ชื่อว่ากัมมปัจจัย ฯ

พระสงฆ์ผู้มีศีล...
.....

.....

.....

พระเทพมหาเจติยาจารย์ ปญญาสิริ วัดพระปฐมเจดีย์ จ.นครปฐม แผล
สนามหลวงแผนกบาลี ตรวจแก้.